

Verbatim records

XIII Riigikogu, VII Istungjärk, Infotund, kolmapäev

Wednesday, 18.04.2018, 13:00

Edited

13:00 Infotund

1. 13:01 Valitsuse meeltesegadus

2. 13:10 Puudega laste perede toimetuleku toetamine

3. 13:19 Valitsuse töövõime

4. 13:28 Ministri pädevuse piirid

5. 13:37 Keemiarelva kasutamise lõpetamine

6. 13:46 Tsiviilkaitse olukorrast ja selle arendamise plaanidest

7. 13:54 Riigi eelarvestrateegia ja majanduse seis

13:00 Infotund

13:00 Esimees Eiki Nestor

Tere, jõudu! Infotund. Kohaloleku kontroll, palun!

Kohaloleku kontroll

39 Riigikogu liiget on infotunnis. Valitsuse liikmetest on kohal peaminister Jüri Ratas, sotsiaalkaitseminister Kaia Iva ja välisminister Sven Mikser. Annan võimaluse ühe täpsustava küsimuse esitamiseks.

1. 13:01 Valitsuse meeltesegadus

13:01 Esimees Eiki Nestor

Esimene vastaja on peaminister Jüri Ratas ja esimene küsija Jürgen Ligi. Palun, Jürgen Ligi!

13:01 Jürgen Ligi

Aitäh! Härra peaminister! Teie võistkond on hakanud väga kiiresti vahetuma. Ma ei tea, kas need asjad on omavahel seotud, aga veel kiiremini vahetuvad teie seisukohad. Maksud – kõigepealt tuleb seitse tükki korraga, siis võetakse need tagasi, siis lükatakse ikkagi edasi ja seejärel osa siiski kehtestatakse. Nüüd te räägite maksurahust. Veel huvitavam on aga see, mida te olete rääkinud eelarvepoliitikast. Me oleme siin poolteist aastat teile sisendanud, et eelarvepoliitika ei tohi olla omakasupüüdlik, see peab lähtuma majandustsüklis. Teie rääkisite kuni viimase ajani, kuidas majandus vajab stimuleerimist ja teil on tähtsad strateegilised asjad teha. Nüüd järsku hakkate neid strateegilisi asju maha tõmbama ja räägite eelarve tasakaalust. Isegi kõige tähtsam asi, linnahall, mis pidi majanduse õitsema panema, on nüüd maha tõmmatud. Öelge, mis vahepeal on juhtunud. Kas te olete mingit raamatut lugenud või mis on juhtunud?

13:02 Peaminister Jüri Ratas

Austatud Riigikogu esimees! Hea Riigikogu! Hea küsija, aitäh küsimuse eest! Ma olen endiselt seisukohal, et see majanduskasv, mis oli Eestis mitmed-mitmed aastad, ei saa Eesti ühiskonda rahuldada. Ma arvan, et majanduskasv, mis on seal 1% või 1,5% või 2%, see ei ole Eestile jõukohane. Jõukohane on kõrgem protsent. Siinkohal tuleb igal juhul tunnustada Eesti ettevõtlust ja ettevõtjaid, et on tehtud väga head tööd. Need riskid, mida ettevõtjad on võtnud, täna näitavad seda, et majanduskasv võib olla isegi Eestis

ligemale 5%. Kas see on meie igapäevane või iga-aastane majanduskasv, see on iseküsimus. Selge on see, et kui tehakse riigi eelarvestrateegiat, siis tuleb alati lähtuda reeglitest. Üks reegel, millest riigi eelarvestrateegia kindlasti lähtub, on see, missugune on teatud hetkel majanduskonjunktuur SKT lõhe suhtes, kas see on negatiivne või positiivne. Praegu me näeme seda, et majandusel läheb hästi, aga kindlasti ei saa öelda, et nüüd me võime jääda puhkama. Vastupidi, ma arvan, et majanduskasv peab olema jätkusuutlik ja stabiilne ning see peab jõudma võimalikult paljude Eesti elanikeni.

Tõsi, üks indikaator oli, kui me tegime viimast riigi eelarvestrateegiat, võtta avaliku sektori tegevust või ressursi turu pealt vähemaks selles mõttes, et just SKT lõhe positiivset poolt vähendada. Ma arvan, et igasugused dogmad või kivisse raiumised ei ole Eesti poliitikas küll kohased. Tuleb vaadata, kuidas turg ja konjunktuur käituvad ning teha selle järgi ka otsuseid. Öeldakse ju, et mõnikord on õige teha üks samm tagasi, selleks et minna kaks edasi. See tähendab lisaanalüüse ja debatte. Teie väide linnahalli plaanidest väljakirjutamise kohta on täielikult vale. Linnahall on riigi eelarvestrateegias sees aastatel 2020, 2021 ja 2022.

13:04 Esimees Eiki Nestor

Jürgen Ligi, täpsustav küsimus, palun!

13:04 Jürgen Ligi

Aitäh! Ma ei tea, mis te arvate olevat SKT lõhe, aga SKT lõhe on täpselt sama, mis ta oli aasta tagasi, küll aga väheneb ta järgmisel aastal. See tähendab, et järgmisel aastal oleks veel mingi põhjus rääkida sellest, kuidas investeeringuid on puudu ja tuleb hagu alla anda. Tänavuse eelarve tegemisel rääkisite teie majanduskasvu kiirenemisest, kuigi majandus kasvas üle potentsiaali. Räägiti bensiiniga tule kustutamisest, omakasupüüdlikust reeglite muutmisest. Ma küsin veel kord: mis on muutunud? Majandusseis ei ole muutunud. Tookord oli majandus väga kiiresti kasvamas, aga teie muudkui viskasite tuld alla ja ütlesite, et see vajab kiirendamist. Mis on vahepeal juhtunud?

13:05 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Ma arvan, et see majandussituatsioon, mis oli poolteist ja rohkem aastat tagasi, on väga tugevasti muutunud. Tõsiselt arvan, et see on muutunud. Muutunud on ka suhtumine. Kui kogu aeg arvati seda, et meil võiks olla selline kestlik 1% või 1,5% või kestlik kahanemine, siis see on kindlasti selline ambitsioonitasand, millega praegune valitsus nõus ei ole. See, et valitsus peab olema hea koostööpartner meie ettevõtjate- ja majandussektorile, on minu arvates oluline.

Mis on muutunud? See, et 2016. aasta lõpust on koalitsioon muutunud. Ma arvan, et see on olnud väga õige suund ja samm. Tõesti, selle aja jooksul on tehtud ka teatud maksupoliitilisi muudatusi. Ja näiteks diislikütuse aktsiisitõus, mis oli planeeritud selle aasta algusesse, jäeti ära. Kange alkoholi aktsiisitõusu, mille juba eelmine valitsus oli üles tõstnud, vähendati. Nüüd me teame, riigi eelarvestrateegia arutelude käigus, et järgmise aasta alkoholiaktsiisi tõus on üldse ära jäetud. Lisaks on tehtud käibemaksu valdkonnas teatud muudatusi, mis puudutavad majutusasutusi.

Mis veel on muutunud? Ma arvan, et väga paljud Eesti majandusele olulised küsimused on kas juba saanud lahenduse või on lahendamisel. Kui me võtame näiteks palgatasandi hariduspoliitika, siis ma arvan, et see on meie majandusstruktuurile oluline samm, et õpetajate töötasu tõuseb. On muutunud see, et investeeringud teatud objektidesse on praeguse koalitsiooni jaoks olulised. Näiteks ma tooksin üürimajad ja infrastruktuuri lisainvesteeringud. Ma arvan, et majanduse situatsiooni parandamisel on oluline see, kuidas me toetame oma inimesi ja kohalikke omavalitsusi. Nii et väga palju asju on muutunud, hea küsija, kes te olete ise jõudnud juba siit Riigikogu saalist ära minna.

13:07 Esimees Eiki Nestor

Keit Pentus-Rosimannus, palun!

13:07 Keit Pentus-Rosimannus

Aitäh, austatud spiiker! Hea peaminister! Aasta algul lubasid valitsusliidu liikmed, et parandatakse ära töötavate pensionäride kõrgem maksustamine. Kas riigi eelarvestrateegia, mille sisulise kokkuleppeni te nüüd olete jõudnud, sisaldab muudatust, millega taastatakse olukord, kus töötaval pensionäril on võimalus tulumaksuvaba määra arvestada nii pensionilt kui ka töötasult? Kas järgmiseks neljaks aastaks

valitsuses kokku lepitud riigi eelarvestrateegia näeb ette, et muudetakse ära see olukord, nii nagu te lubasite, kus töötavaid pensionäre ülejäänud töötavate inimestega võrreldes ebaõiglaselt koheldakse?

13:07 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Minu meelest see süsteem, mille praegune valitsus on ellu kutsunud, kui te räägite tulumaksuvaba miinimumi tõusust ja selle muudatusest, on andnud Eesti ühiskonnale väga olulise edasimineku. Kui te räägite eakatest, kes käivad tööl – ma saan aru, et teie segane küsimus on seotud sellega, mis on eakate sissetulek ehk pension pluss palk –, siis see süsteem on ju muutunud kõigile ühesuguseks, ühetaoliseks. Tõsi on see, et viimastel andmetel, mis on minule antud Sotsiaalkindlustusametist, on neid eakaid inimesi, kes käivad tööl ja teenivad oma sissetulekuna üle 1352 euro või üle 2100 euro – ka neid on meil Eesti ühiskonnas –, *circa* 6,5%. Eelmise aasta andmed – selle aasta alguse andmed veel täienevad – näitavad seda, et eakamad inimesed, kes käivad tööl ja saavad kõrgemat sissetulekut, peavad tõesti ühiskonda rohkem panustama. Lisaks on üle 40% pensionäridest uue tulumaksuvaba miinimumiga võitnud ja *circa* 50% on eakaid, kelle sissetulek on jäänud samaks, kui me arvestame ainult tulumaksuvaba miinimumi. Kui me arvestame siia juurde teatud muid panustusi rahaliselt, nagu lastetoetus ja ka bürokraatia vähendamine, siis see on selle aasta algusest andnud tuhandetele pensionäridele Eestis tegelikult suurema sissetuleku. Kui te räägite eakatest, kes käivad tööl, siis väga paljud käivad haridussektoris, kultuurivaldkonnas või meditsiinisektoris, ja küsite, mis on tehtud nendes sektorites, siis neile on ette nähtud palgatõus. Õpetajate alampalga määr järgmisel aastal tõuseb, samuti tõuseb kultuuritöötajate ja sotsiaalhoolekandes töötavate inimeste alampalk *circa* 12%.

13:09 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

2. 13:10 Puudega laste perede toimetuleku toetamine

13:10 Esimees Eiki Nestor

Järgmisena vastab sotsiaalkaitseminister Kaia Iva, küsib Monika Haukanõmm. Palun!

13:10 Monika Haukanõmm

Täna, härra juhataja! Hea minister! Puudega lapsed peaks olema riigi ja kohaliku omavalitsuse erilise hoole all. Kui perre sünnib niisugune laps, siis on pere elu nagu Ameerika mägedel – kunagi ei tea, mis homme toimub – ja me eeldame nendelt vanematelt tihti oskusi, millega nad ei ole mitte kunagi varem kokku puutunud. Minu küsimus puudutab hooldajatõendi väljastamist alla 16-aastaste lastega peredele või emadele. Teadupärast saab hooldajatõendit väljastada, kui on tegemist täisealise inimesega. Tihti aga me nõuame nendelt inimestelt hooldajatõendit, näiteks selleks, et ravikindlustust saada või töötukassasse pöörduda, õppelaenu kustutamiseks, ID-kaardi taotlemiseks tasuta jne. Nad on saanud ka selliseid vastuseid: rääkige ikka omavalitsusega, äkki nad saavad teid kuidagi vormistada. Kas te olete sellest olukorrast teadlikud? Me suuname niimoodi puudega laste vanemad ravikindlustuseta oleku, töötuse, aga samas ka vaesuse lõksu. Kui te olete teadlikud, mida te plaanite sellega seoses ette võtta?

13:11 Sotsiaalkaitseminister Kaia Iva

Aitäh selle olulise küsimuse eest! Selles on täiesti oma tarkuseiva olemas. Puudega lapsed ja puudega inimesed on riigi ja omavalitsuse erilise kaitse all. Ilmselt on ka teile teada, et sellel aastal on pikaajalises hoolduses korraldamisel need meetmed, millega viia need küsimused ühtsesse raamistikku ja ühtlustada üle Eesti kõikides kohalikes omavalitsustes. Mis puudutab lapsi, siis eeskätt on küsimus selles, nii nagu te ütlesite, et lapsevanem on situatsioonis, kus ta täpselt ei tea, mis ta peab tegema, kuhu ta peab pöörduma ja millist abi ta ühest või teisest süsteemist võib saada. Seetõttu on meil kavas koostada juhend selliste perekeskuste loomiseks, kus pere, sh puudega lapse pere, saaks ühest informatsiooni ning abivajaduse hindamine, nõustamine ja suunamine õige teenuse juurde käiks ühes kohas. Praegu teeb ministeerium koostööd ehk piloteerimist mitme omavalitsusega – Viljandi on siin üks hea näide, aga ka Haapsalu ja Saaremaa –, et luua perekeskuse mudel ja konkreetne juhend. Me

peame jõudma nii kaugele, et me oskaksime hinnata, kuidas võiks selliseid perekeskusi kohalikes omavalitsustes käivitada, milliseid seadusandlikke muudatusi on vaja teha ja mida on veel teie tõstatatud küsimuse valguses vaja teha. Nii et ma usun, et me liigume sellega kaunis kiiresti edasi. Sealt edasi on loomulikult olulised järgmised küsimused – kuidas see pere hakkama saab, milliseid toetusi pakub kohalik omavalitsus ja milliseid riigisektor jne. Nagu te ilmselt olete juba praegu ajakirjandusest lugenud, oleme me ka riigi eelarvestrateegia käigus leidnud siin lahendusi, mis kindlasti aitavad sellistel peredel järgmisel aastal palju paremini hakkama saada.

13:13 Esimees Eiki Nestor

Monika Haukanõmm, palun!

13:13 Monika Haukanõmm

Tänan! Perekeskused on väga toredad ja kindlasti vajalikud, aga need ei jõua igasse kohalikku omavalitsusse ja ilmselt ka mitte iga pereni. Ma puudutaksin nüüd teist küsimust ka. Pered tunnevad, et neile pannakse liiga palju ootusi ja neilt nõutakse liiga palju oskusi. See puudutab abivahendeid ja erimenetluse korda. Eelmise aasta lõpus te ütlesite: süsteem peab olema korraldatud nii, et inimestele oleks abivahendid kättesaadavad ning teenuseosutajatel reeglid ja nõuded selged. Kui me räägime erimenetlustest, siis me eeldame ikka vanematelt liiga palju. Me eeldame seda, et erimenetluse algatamiseks tuleks tal võtta arstitõend, kaks võrdlevat hinnapakumist, lisada juurde rehabilitatsiooniplaan – kui seda ei ole, siis teeme rehabilitatsiooniplaani –, puudetõend ja isikut tõendava dokumendi koopia ning hankida soovitatavalt füsioterapeudilt või eriarstilt tõend. Seejärel peab jääma ootama erimenetlust ja seda, mis tulemuseni me jõuame. Siis tuleb esitada vaie ja saada aru ka sellest kaheleheküljelisest juriidilisest tekstist, mis seal vaites on. Seda on natukene liiga palju ühele vanemale, kes peab samal ajal elus püsima, tööl käima ja kõike muud tegema.

13:14 Esimees Eiki Nestor

Suur aitäh!

13:14 Sotsiaalkaitseminister Kaia Iva

Aitäh selle täiendava küsimuse eest! Teie küsimuse esimene pool oli selle kohta, et perekeskused on küll kenad, aga nad ei jõua igasse KOV-i, iga lapse ja iga pereni. Selles on sees väide, millega ma üldse ei nõustu. Igal juhul seda laadi perekeskused, olgu nad üles ehitatud natuke ühte- või teistmoodi, peavad olema tulevikus igas kohalikus omavalitsuses, just nimelt sellepärast, et nad jõuaksid iga pereni. See on igal juhul oluline. Sellepärast me tahamegi piloteerimise käigus sellist väga universaalset ja läbi proovitud juhendit kokku panna, et kohalikud omavalitsused sellest ka abi saaksid ega peaks hakkama kõik jalgratast leiutama.

Mis puudutab abivahendeid, siis siin on meil, tõepoolest, nii nagu rehabilitatsiooniteenuse puhul eesmärk see, et meie reeglid läheksid loogilisemaks, inimlikumaks ja vähem bürokraatlikumaks. Ilmselt on juba teada, et eelmisel aastal me rehabilitatsiooniteenuses paljuski muutsime seda korda. Nõuame vähem ja ei ole vaja koostada nii palju rehabilitatsiooniplaane. Me oleme selles suhtes bürokraatiat vähendanud ja kindlasti tahame viia selle suuna ka abivahenditeni. Abivahendite maht on muidugi ka üsna suur. See tähendab, et ilmselt me päris ilma erilahendusteta ei pääse, ka need jäävad, aga igal juhul me tahame bürokraatiat vähendamise poole liikuda. Oluline on ka see, kui palju raha on riigil pakkuda abivahendite rahastamiseks. Me teame, et sellel aastal me oleme ilmselt väikeses miinususes. Esitasime riigieelarve läbirääkimistel ka selle seisukoha, et abivahendid – konkreetsete reeglite ja konkreetse järelevalvega – oleksid arvestuslikud kulud. See tähendab, et kui meil on reeglid paigas ja on teada, kuidas need käivad, siis ei pea enam lugema konkreetset aastal täpselt kindlat eelarvesummat – peab küll eelarvet jälgima, aga ei ole seda ohtu, et aasta lõpus keegi jääks ilma.

13:16 Esimees Eiki Nestor

Külliki Kübarsepp, palun!

13:16 Külliki Kübarsepp

Aitäh, hea esimees! Hea minister! Eelmise vastuse peale väga kiire ja konkreetne küsimus: millal siis kohalikes omavalitsustes on need tugipunktid olemas? Te mainisite, et igasse tuleb. Aga minu põhiküsimus on selle kohta, et 2016–2017 on ministeerium lubanud abivajajale kiiremat teenust. Te tahate muuta seda kiiremaks, nii et on vähem bürokraatiat. Nüüd 1. veebruarist on pandud ju piirangud abivahendite saamiseks, te sulgesite teatud toodete kataloogi. Kuidas see on nüüd täitnud eesmärki, et abi saadakse kiiremini? Kui palju pikemaks on järjekorrad muutunud?

13:17 Sotsiaalkaitseminister Kaia Iva

Aitäh! Kõigepealt, teie esimene küsimus, millal kohalikud omavalitsused need laste- ja perekeskused loovad. Sellele saab vastata iga konkreetne omavalitsus. Meie roll ja ülesanne on luua vastav mudel. Ehk koos nende edumeelsete kohalike omavalitsustega, kes praegu on selle piloodiga ühinenud, luuakse see mudel ja selle põhjal saavad kohalikud omavalitsused tegutseda. Kuna riigi antavad vahendid sügava ja raske puudega laste peredele, mis kohaliku omavalitsuse ja ka SKA kaudu liiguvad, on kaunis suured, siis ma usun, et kohalikud omavalitsused näevad, et selliste keskselt koordineeritud keskuste kaudu saab raha paremini kasutada ehk kõik tervishoiu-, sotsiaal- ja haridusteenused sinna kokku panna.

Teine pool teie küsimusest puudutas abivahendeid ja seda, kas me oleme saanud puuetega laste perede olukorda arvestades rahuldada nende taotlusi kiiremini ja vähema bürokraatiaga. Nagu just ütlesin, me oleme eelmisel aastal väga palju jõudunud edasi rehabilitatsiooniteenusega. Nüüd, abivahendid, millele te viitasite. 1. veebruaril mõningad ISO-koodid suleti. See tähendab, et selliste abivahendite puhul, mis on tavakaubanduses saadaval ja mis ei ole loetud Sotsiaalkindlustusameti hinnangul elutähtsateks, on praegu järjekorda panemise võimalus. Miks see on? See on selleksa, mis ma kirjeldasin, et aasta lõpus ei oleks mitte keegi ühestki elutähtsast abivahendist ilma jäämise ohus. Bürokraatiat oleme aga tõesti vähendanud. Minu eelmisel aastal allkirjastatud määruse järgi on paljud abivahendid nüüd sellised, mille puhul võib tõendi anda ka näiteks füsioterapeut või perearst. See tähendab, et ei pea minema enam eriarsti juurde. Samamoodi oleme vähendanud korduvtõendite nõudmist, ka selle võrra on abivajajate olukord läinud kindlasti vähem bürokraatlikuks.

13:19 Esimees Eiki Nestor

Aitäh! Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

3. 13:19 Valitsuse töövõime

13:19 Esimees Eiki Nestor

Peaminister Jüri Ratas vastab nüüd Martin Helme küsimusele. Martin Helme, palun!

13:19 Martin Helme

Aitäh, lugupeetud spiiker! Hea peaminister! Kui ma nüüd oma küsimuse küsin, siis palun mõistke, et see ei ole opositsiooni ärapanemissoovist või mingist õelusest, vaid meie siin saalis tunneme ka vastutust Eesti riigi käekäigu ja Eesti rahva heaolu pärast. Kui me vaatame teie valitsust, siis veidi rohkem kui aasta jooksul on seal vahetunud üheksa ministrit. See on natuke tihe, vähem kui kord kuu tagant, ja viimasel ajal kukub nagu keerdukselt välja iga nädala tagant üks minister. Meile tundub, et oleme jõudnud olukorda, kus teie valitsus ei ole enam töövõimeline. Me oleme veidi rohkem kui üheksa kuu kaugusel valimistest. Kuidas te annate meile seda kindlustunnet, et järgmised üheksa kuud on Eesti siiski kuidagigi valitsetud ja et teie valitsusest ei pudene järgmistel nädalatel või kuudel veel rohkem ministreid välja?

13:20 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh, hea küsija! Seda kindlust, et see valitsus kuidagi valitseb, mina teile küll ei anna. Aga selle kindluse, et valitsus valitseb hästi ja töökalts, ma teile annan. Ma arvan, et valitsusel ongi mõtet üldse eksisteerida siis, kui ta tahab ja suudab vastu võtta otsuseid ning lahendada erinevaid muresid Eestimaal. Parimat kindlust, et see valitsus on tõesti ambitsioonikas ja tõine ning tal on hea

koostöövaim, näitab minu arvates eelmise nädala lõpus arutatud riigi eelarvestrateegia ja selle vastuvõtmine. Minu meelest see, et EKRE ja teie selle fraktsiooni esimehena ütlete, et te tunnetate ka vastutust, näitab juba päris head märki heast poliitilisest kultuurist ja koostööst.

Nüüd, viimase riigi eelarvestrateegiaga me tegime väga palju põhimõttelisi muudatusi Eesti ühiskonnas ja Eesti elanikele. Kuna te küsisite, et kuidas me saame kindlad olla, siis ütlen kõigepealt, et vaadates tänaseid majandusprognose, on oluline, et majanduskasv jõuaks võimalikult paljude Eesti inimesteni. On teada, et meie, ütleme, avalikus sektoris oli päris suur probleem siseturvalisuse töötajate palgad, sissetulekud. No ma usun, et te tunnetate samamoodi vastutust päästjate ees näiteks. Päästjate palgatõus *circa* 20%, politsei palgatõus *circa* 10%. Siia juurde käib ka Sisekaitseakadeemia ja häirekeskus. Nagu ma enne ütlesin, sotsiaalhoolekandes on palgatõus *circa* 12%. Ma usun, et eks me seda debatti teiega nüüd järgmiste küsimuste jooksul jätkame.

13:22 Esimees Eiki Nestor

Martin Helme, palun!

13:22 Martin Helme

Aitäh! Täna soravate jutupunktide eest! Kui siitpoolt saalist vaadata, siis tahtlikkust ja suutlikkust otsuseid langetada ei ole näha. Meil on selle nädala päevakorras viis päevakorrapunkti ja eelmistel nädalatel on olnud enam-vähem samamoodi. Ma ei ole muidugi seda meelt, et hulganisti seaduste vastu võtmine näitaks, et me teeme tulemuslikku tööd, aga nii hõredat päevakorda kui viimastel kuudel ei ole minu meelest selle koosseisu ajal enne olnud. Aga ma tuleksin tagasi valitsuse usaldusväärsuse ja töövõime juurde. Nagu me meediast aru saame, minister Aab hoidis oma vahelejäämise politseile enda teada, ta ei teavitanud sellest kuu aega ei oma kolleege ega oma ülemust. Kuidas te hindate sellist käitumist poliitilise kultuuri seisukohalt? Kas teda premeeritakse sellise usalduse kuritarvitamise eest varsti mõne parteilise kohaga?

13:23 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile! Selles mõttes jagan teie seisukohti, et minu arvates seadusandliku kogu üks ja ainus mõõdupuu ei saa mitte mingil juhul olla see, kui palju on seaduseid või seadusmuudatusi siin auväärt saalis vastu võetud. Ma arvan, et mõõdupuu ei ole mitte kvantiteet, vaid on kvaliteet. Selles mõttes ma nõustun teiega küll.

Nüüd, Jaak Aabi puhul on eksimus selge ja siin ei ole muud võimalust, kui ministri ametikohalt lahkuda. Olgu ta minister või ükskõik missugune teine ametikandja, alkoholi tarvitanud inimene, kellel on kahtlus oma enesetunde suhtes, ei saa sõiduki rooli istuda. Kahjuks seda minister tegi. Ta on võtnud vastu karistuse, aga võtnud ka poliitilise vastutuse ning teinud seda minu meelest väga selgelt ja konkreetselt. Vastava avalduse on ta ka minule esitanud, nii et ma usun, et lähinädalatel ma lähen sellega Vabariigi Presidendi juurde. Kui te küsite, mis saab temast edasi, siis teatavasti Jaak Aab ei tule Riigikogusse, ta ei kandideerinud eelmistel valimistel. Arvestades inimese võimekust, omadusi ja teadmisi – kahtlemata tal neid on, olgu see sotsiaalvaldkond, riigihalduse valdkond või regionaalpoliitika valdkond –, ma usun, et ta on, nagu ta eile ütles pressikonverentsil, töjõuturul vaba mees. Kui te küsite, kas me hakkame nüüd konkureerima – EKRE ja Keskerakond –, kes talle pakkumise teeb, siis teoreetiliselt võib, aga ma usun, et Jaak leiab väärrika rakenduse.

13:25 Esimees Eiki Nestor

Mart Helme, palun!

13:25 Mart Helme

Aitäh, härra esimees! Lugupeetud peaminister! Ma tuleks tagasi siiski valitsuse töövõime küsimuse juurde ja formuleeriks oma küsimuse umbes niimoodi. Me näeme, et te olete – Keskerakond on – valitsuses kahe väiksema partneriga, kellest mõlemal on väga tõsine mure nende toetuse pikaajalise kahanemise pärast avalikkuse silmis. Jevgeni Ossinovski, kes on veel minister, ei ole ka varjanud, et ta hakkab tõstma oma erakonna reitingut. Täpselt sellesamaga tegeleb ka teine erakond, see on IRL ja

selle juht Seeder. Kas te mõistate, et nende mõlema puhul on populaarsuse tõstmise üheks tagatiseks vastandumine omaenda valitsuses Keskerakonnale. Kas te ei arva, et see on destruktivne ja pärsib täielikult valitsuse töövõimet?

13:26 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile, hea küsija! Ma saan veel lisada eelnevale küsijale või teie küsimusele vastuseks, et praegune valitsus on täitnud nüüdseks 90% oma tegevusplaani. See on kindlasti olnud kolme valitsuspartneri ühine soov. Te soovite kuidagi pisendada sotsiaaldemokraate või IRL-i. Mina arvan, et nad teevad väga head tööd valitsuses, nii sotsiaaldemokraadid kui ka Isamaa ja Res Publica Liit. Nad seisavad väga selgelt oma valijaskonna eest, olgu see Välisministeeriumis või olgu see Sotsiaalministeeriumis, olgu see Kaitseministeeriumis, olgu see Justiitsministeeriumis või olgu see Keskkonnaministeeriumis. Ma arvan, et need olulised otsused, mida me oleme teinud, aitavad neid valdkondasid edasi.

Täna, kui ma neid teie küsimusi nägin, ma mõtlesin, et tahaks öelda: EKRE, te olete väga toredad. Te olete nagu Majasokk sealt Astrid Lindgreni Karlssoni lugudest. Te ei jäta kunagi kasutama võimalust valju häälega kärkida ja kurjustada. Samas oli Majasokk ka võrratu kokk ja seetõttu tegi tuju rõõmsaks paljudel, kellega ta hästi läbi ei saanud. Ma loodan siiski, et küll teiegi paha tuju paraneb ja te leiate endale lõpuks oma vanapoisi ehk onu Juliuse. (Naer saalis.)

13:28 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

4. 13:28 Ministri pädevuse piirid

13:28 Esimees Eiki Nestor

Ka järgmine küsimus on peaminister Jüri Ratasele. Yoko Alender, palun!

13:28 Yoko Alender

Aitäh, austatud esimees! Head kolleegid! Peaminister! Jätkan pisut samal teemal, kuigi ei tahaks minna nii lõbusaks nagu Majasokk. Mure on tõsine. Rahvas ütleb, et majandus- ja taristuministri pakutud plaan, riigi raha kallamine ühistransporti ja pileti kinni maksmine ei lahenda nende probleeme. Üks Urvaste pensionär rääkis väga selgelt: piletiraha pole probleem, mina tahan sõita sinna, kuhu ja millal vaja on. Ta võttis asja kokku minu arust väga hästi. Liikuvusspetsialistid on korduvalt juhtinud tähelepanu, et Simsoni plaan ei tee inimeste liikumist mugavamaks. Teie koalitsioonikaaslasel sotsiaaldemokraatide fraktsioonist on öelnud, et see pole õige koht, kuhu investeringuid suunata. Kindlasti ei peaks KOV-idelt otsustuspädevust ära võtma ja määrama piletihinna null eurot. Samamoodi ütleb IRL-i esimees Helir-Valdor Seeder selge sõnaga, et koalitsioonis selles küsimuses kokkulepet ei ole ja pole ka midagi katki, kui kokkulepet ei tule.

13:29 Esimees Eiki Nestor

Palun küsimus!

13:29 Yoko Alender

Majandus- ja taristuminister Kadri Simson raiub aga edasi, et tasuta ühistransport tuleb. Teie vastutate koostöö eest. Kas te leiate, et selline ministri pädevus – niimoodi soleerida, valijaid eksitada – on õige?

13:29 Esimees Eiki Nestor

Aitäh!

13:29 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Eks see ole valitsuse käekiri, kuidas soovitakse valitsemist korraldada ja juhtida. Kas, nagu teie ütlete, soleerida – ma ei tea, kas te toote siin näiteid mingitest varasematest aegadest – või leida ühisosa. Mina arvan igal juhul, et tuleb leida ühisosa. Seda ei saa kindlasti öelda, et valitsuskoalitsioon ei ole ühistranspordi parema, operatiivsema kasutuse nimel jõupingutusi teinud. Jah, on. Sellel aastal on

ühistranspordile ette nähtud üle 13 miljoni rohkem rahastust, järgmisel aastal üle 21 miljoni. On astunud ka organisatoorseid samme, on loodud ühistranspordikeskusi ning on ette nähtud, et ülemaakondliku omavalitsuse territooriumil, näiteks Saaremaal katsetatakse uue pilootprojekti raames sõidujagamisteenust. Kui me räägime ühistranspordist edasi, siis mõlemad võimalused – nii ühissõiduki pilethinna odavnemine kuni nullmääraneni kui ka liinide tihendamine – peaksid olema igal juhul arutelu all. See, et me arutame veel enne 1. juulit, kuidas neid küsimusi lahendada, vastab tõele. Selles ei ole midagi halba ja kindlasti me leiame siin lahenduse. Lisaks, kui me võtame viimase riigi eelarvestrateegia, siis seal olid tõesti olulised transpordilahendused Eesti suursaarte vahel, Virtsu ja Kuivastu vahel seoses kolmanda parvlaevaga. Oluline oli ka lennuühendus Kuressaare ja Tallinna vahel – Saaremaa elanikele oli oluline, et sinna tuleks suurem lennuk. Ja loomulikult on oluline Rukki kanal – ei tohi tekkida sellist olukorda, et seda ei ole kuskil eelarves sees.

13:31 Esimees Eiki Nestor

Yoko Alender, täpsustav küsimus. Palun ühe minuti jooksul!

13:31 Yoko Alender

Aitäh selle tõdemuse eest, et kokkulepet ei ole! Ütlesite oma ametiaja esimeses kõnes siin Riigikogu saalis, et teie jaoks ei ole sellist olukorda, et on õige ettepanek, aga valelt mehelt. Kas te jääte selle juurde ja võtate neid liikuvusspetsialiste kuulda? Kui te lähete ühistransporti arendama, kas te siis päriselt teete seda nii, nagu spetsialistide soovitusel on Eesti elanikele parem ja efektiivsem?

13:32 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Ma olen täiesti kindel ka praegu selles seisukohas, et ühtegi üleliigset ideed meil ei ole Eestis, mida laua pealt ära lükata. Kui keegi teine midagi ütleb, siis tuleb seda võtta tõsiselt, sh ühistranspordi kasutuse koha pealt. Ma ütlen veel kord: mis puudutab dilemmat tasuta ühistransport *versus* liinide tihendamine, siis mõlemad alternatiivid peavad olema arutelu all. Igal juhul on kõige olulisem see, et ühistransport muutuks kättesaadavamaks, operatiivsemaks ja kindlasti ka puhtamaks. Ma arvan, et selles suunas tuleb edasi liikuda.

Te ütlesite, et ma olen öelnud, et vale mees ei tohi teha õiget asja. Ma arvan, et seda põhimõtet poliitilises kultuuris tuleb kindlasti muuta. Iga idee, mis tuleb siit Riigikogu saalist, peab olema väga tõsiselt laual. Ma toon teile näiteks eelmise nädala infotunni. Ma tsiteerin Riigikogu liiget härra Urmas Kruuset, kes küsis nii: "Kas peaminister on täiendavalt kursis ka sellega, millistes Eesti piirkondades ei ole üldse võimalik ETV+ vaadata? Paljud operaatorid ju ETV+ oma klientidele üldse ei paku. Kas vabariigi peaminister tunneb muret selle üle, et Eesti riiklikud telekanalid ei levi?" Minu vastus teile on see, et riigi eelarvestrateegias on järgmiseks neljaks aastaks ette nähtud seesama 300 000 eurot, et ETV+ leviks üle Eesti. Ma võin tuua veel ühe näite. Urmas Kruuse on öelnud mitmes infotunnis siin Riigikogus, et veterinaariaõppe küsimus Maaülikoolis tuleb lahendada. Mul on hea meel, et riigi eelarvestrateegia näeb ette veterinaariaõppe Maaülikoolis järgmiseks nelja-aastaseks perioodiks. Või võtame Aivar Sõerdi. Kui palju ta siin infotunnis, viimati 21. märtsil, on rääkinud struktuurset tasakaalust. Minu meelest on see dialoog Riigikogu ja valitsuse vahel olnud väga hea.

13:34 Esimees Eiki Nestor

Nüüd võtame Külliki Kübarsepa küsimuse. Palun, Külliki Kübarsepp!

13:34 Külliki Kübarsepp

Aitäh, hea esimees! Hea peaminister! Rahandusministeeriumi ametnike andmetel on Eesti rahvaarv 2100. aastaks langenud 800 000 inimeseni. Seega on meil tungiv vajadus hakata juba tänasest riigivalitsemise kulusid alandama. Seoses sellega, et Jaak Aab ja Jevgeni Ossinovski on juba öelnud, et nemad ei jätka ministriametis, on teil võib-olla aeg ka valitsusstruktuur üle vaadata. See on paisunud selle tõttu, et poliitikud ehk ministrid on võtnud endale veel administratiivseid ülesandeid, ministeeriumi juhtida, mitte poliitilisi otsuseid langetada. Kas valitsusel on plaanis lähiajal üle vaadata need kolm ministeeriumi, kus praegu on kaks ministrit, nii et kehtiks omaaegne kord, st kõigis oleks üks minister?

13:35 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Kui teie soov on panna tervise- ja tööministri valdkond ning riigihalduse ministri valdkond tühikäigule, siis ei, sellega me nõus ei ole. Nagu ma olen juba öelnud, praegusel valitsusel ei ole – eriti nüüd, kui Eesti tähistab oma 100. juubeliaastapäeva – mitte ühtegi minutit aega tiksuda. Vastupidi. Riigihalduse ministri valdkonnas on, nagu me teame, praegu käsil riigimajade projekt, samuti töökohtade väljaviimine ning veel mõned regionaalsed programmid, näiteks Ida-Virumaa programm. Tulevas riigi eelarvestrateegias on uus initsiatiiv, Kagu-Eesti programm. Ma arvan, et siin ei ole tõesti sellist võimalust, et me ütleksime nüüd, et need kaks väga olulist valdkonda ei peaks edasi astuma. Vastupidi, peavad.

Tervise- ja tööministri valdkonnas on tehtud väga palju reforme, nende rakendamine 2018 on oluline. Jevgeni Ossinovski on minu meelest teinud väga tõsist ja head tööd kõigepealt tervishoidu suurema rahastuse toomisel ja ka kindluse loomisel põhimõtte tasandil. Kui me võtame haigekassa lisarahastuse, siis see on tegelikult olnud üks tema veetavaid teemasid ja on prioriteet ka valitsuse jaoks. Võtame edasi, seesama retseptiravimite hüvitamine *circa* kolm miljonit aastas. Ma tahaksin öelda ka seda, et oleme uues riigi eelarvestrateegias näinud ette rohkem preventatiivset poolt – et inimeste tervis oleks parem, et nad oleksid tervemad –, kas või seesama maakondlike tervisekeskuste rajamise toetamine ja spordi toetamine. Nii et tööd on mõlemas valdkonnas palju.

13:37 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

5. 13:37 Keemiarelva kasutamise lõpetamine

13:37 Esimees Eiki Nestor

Välisminister Sven Mikser vastab küsimusele, mille esitab Andres Herkel. Palun!

13:37 Andres Herkel

Aitäh, härra esimees! Austatud välisminister! Olukord Süürias teeb meid rahutuks juba pikemat aega. Täna hommikustes uudistes jäi üles küsimus, kas keemiarelvade keelustamise organisatsiooni eksperdid on Douma linna jõudnud ja tööle asunud ning millised on nende võimalused. Iga järgnev viivitus võib viia selleni, et tõendid hävivad. Kuidas te seda olukorda näete? Kas pärast seda kahetsusväärset 7. aprilli keemiariinakat on eeldusi läheneda ka sellisele olukorrale, kus sellised terroriteod enam ei kordu?

13:38 Välisminister Sven Mikser

Aitäh! Usun, et ülekaalukas osa rahvusvahelisest kogukonnast töötab kõigi võimalike vahenditega selle nimel, et keemiarelva kui keelatud relvaliigi kasutamine jääks tõepoolest ajalukku. Keemiarelvade keelustamise konventsioon, millega ei keelustata mitte üksnes keemiarelvade kasutamist, vaid ka nende tootmine ja hoiustamine, pärineb ju tegelikult juba enam kui 20 aasta tagusest ajast. Konventsioon jõustus 1997. aastal. Nüüdseks on sellega liitunud 192 riiki, st ÜRO liikmesriikidest vaid *circa* viis-kuus ei ole veel liitunud.

Mäletatavasti 2013. aastal, kui Süüria režiimi süüdistati keemiarelvade kasutamises, siis rahvusvahelise üldsuse surve all liitus ka Bashar al-Assadi valitsus Süürias keemiarelvade keelustamise konventsiooniga ja deklareeris keemiarelvade hävitamist. Sellele vaatamata on ka vahepealsete aastate jooksul korduvalt leidnud kinnitust keemiarelva kasutamine režiimivastaste vastu. Kahel korral on sunnitud oldud astuma ka sõjalisi samme – aasta eest tegid seda Ameerika Ühendriigid ja nüüd, mõned päevad tagasi Ameerika Ühendriigid, Suurbritannia ja Prantsusmaa – selleks, et anda väga selgelt Bashar al-Assadi režiimile mõista, et rahvusvaheline kogukond ei ole valmis keemiarelvade kasutamist aktsepteerima, ja loomulikult ka selleks, et otsustavalt kahjustada keemiarelva tootmiseks, hoidmiseks ja kasutamiseks mõeldud rajatisi Süürias. Need kõik on sammud selle poole, et muuta nii poliitilise surve kui ka reaalsete tegudega keerulisemaks sellistel kuritegelikel režiimidel keemiarelva kasutamist oma rahva või ka oma vastaste vastu.

13:40 Esimees Eiki Nestor

Andres Herkel, palun täpsustav küsimus!

13:40 Andres Herkel

Aitäh! Austatud minister! Teie, kuidas öelda, homoloog Venemaa välisminister Lavrov ütles pärast rünnakut, et selle on korraldanud ühe teise riigi salateenistused ja viide oli ilmselt Suurbritanniale. Prantsusmaa president omakorda on öelnud, et tõendid on olemas, et see on Assadi režiimi korraldatud. Teie olete seda teemat väga palju kommenteerinud. Ma kirjutasin ise ka laupäeva hommikul Facebooki paar lauset, mille peale ilmusid välja trollid, kes küsisid umbes nii, et kus te üldse võtate, et Assadil on keemiarelv. Kuidas sellega on? Kui tugevad on meie tõendid ja kust see trollivabrik tuleb?

13:41 Välisminister Sven Mikser

Aitäh! Tõendid on ülekaalukad ja veenvad. Kui rääkida keemiarelvadest, siis keemiarelvi on loomulikult mitut liiki. On teatud tüüpi keemilised ühendid ja agendid, näiteks närvigaasid, mida muul otstarbel kui keemiarelvana ei ole võimalik kasutada ja mille tootmine, valmistamine ja hoiustamine on keelatud. Ja on teist tüüpi keemilised ühendid, mida kasutatakse laialdaselt ka väljaspool sõjapidamist, mille tootmine ja omamine ei ole iseenesest keemiarelvade konventsiooniga keelustatud, kuid kasutamine nende toksilise mõju tõttu on keelatud sõjaolukorras. Peale selle on veel terve hulk kategooriaid. Mis puudutab trollivabrikuid ja propagandarünnakuid, siis juba reede õhtul, Ameerika Ühendriikide idaranniku aja järgi kell 10 ja meie aja järgi laupäeva varahommikul kell 5, kui oli vahetult toimunud Ameerika Ühendriikide, Suurbritannia ja Prantsusmaa rünnak keemiarajatiste pihta Süürias, ütles Ameerika Ühendriikide kaitseminister Mattis oma pressikonverentsil, et võib oodata massiivset propagandarünnakut, millega üritatakse levitada ebatõdesid ja seada kahtluse alla kinnitust leidnud fakte. Seda me ka näeme – külvatakse kahtlusi ja kõhklusid. Tegelikult on Venemaa, kes on ju teadupärast Bashar al-Assadi režiimi üks mõjukamaid ja tugevamaid toetajaid ning kes ei ole ka ise demonstreerinud kooskõla nende kohustustega, mis nad on keemiarelva keelustamise konventsiooniga võtnud, oma väljaütlemistes üleüldse eitanud keemiarünnaku toimumist seal Douma linnas. Teistes väljaütlemistes on ta aga öelnud, et keemiarünnak on küll aset leidnud, aga selle on pannud toime keegi muu kui Bashar al-Assadi režiim mingisugustel provokatiivsetel eesmärkidel, selleks et õigustada tulevast rünnakut. Nii et see on muster, mida me näeme tegelikult Venemaa käitumises laiemalt, mitte üksnes Ida-Guta või Douma kontekstis.

13:43 Esimees Eiki Nestor

Külliki Kübarsepp, palun!

13:43 Külliki Kübarsepp

Aitäh, hea esimees! Hea välisminister! Kui edukaks te peate Suurbritannia, Prantsusmaa ja USA vastureageeringut 14. aprillil? Kas te olete mingit analüüsi teinud – *à la* Eestis, Euroopa Liidu tasandil, NATO tasandil – ja mis on teie isiklik seisukoht?

13:43 Välisminister Sven Mikser

Aitäh! Tegelikult need kolm riiki, kes selle rünnaku sooritasid, deklareerisid, et tegemist on ühekordse täppisrünnakuga, mis on suunatud selgelt keemiarelvareajatiste pihta ja millel ei ole laiemaid üldise Süüria konflikti kulu mõjutamise eesmärke ega Süüria režiimi muutmise eesmärke. Mitte, et see ei oleks soovitatav, aga konkreetse rünnaku eesmärk ei olnud Bashar al-Assadi režiimi kukutamine või selle asendamine mingi muu režiimiga. Nagu ma ütlesin, on sellel rünnakul kahtlemata kaks eesmärki. Ka Prantsusmaa liidrid on korduvalt rõhutanud, et peale poliitilise sõnumi edastamise oli selle rünnaku eesmärk keemiarelva tootmise ja hoidmise võimet oluliselt kahjustada. Kuivõrd see on pikaajaliselt edukas, sellele annavad vastuse tulevad nädalad ja kuud. Kahtlemata lühiajalises plaanis Bashar al-Assadi režiimi võime keemiarelva kasutada väheneb. Kas see on muutunud olematuks? Keeruline öelda. Meie rahvuslik võime seda adekvaatselt hinnata on mõnevõrra piiratud, peame tuginema oma liitlaste ja rahvusvaheliste organisatsioonide hinnangutele.

Kindlasti ei võta see ühekordne rünnak Bashar al-Assadi režiimilt võimet jätkata sõjategevust konventsionaalsete vahenditega. Nii Eesti kui ka Euroopa Liidu positsioon on, et pikaajaline lahendus peab olema poliitiline. Tõsiasi on ka see, et eeskätt Venemaa ja Iraani toel saavutatud sõjaline edu ja territooriumi hõlvamine on Bashar al-Assadi režiimi ilmselt demotiveerinud mis tahes poliitilist

lahendust otsima. Loomulikult on igasuguse poliitilise lahenduse üks vältimatu tingimus see, et inimesed, kes on toime pannud sõjakuritegusid või inimsusevastaseid kuritegusid, ei tohi pääseda karistusest ja peavad kandma oma tegude eest vastutust.

13:46 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

6. 13:46 Tsiviilkaitse olukorrast ja selle arendamise plaanidest

13:46 Esimees Eiki Nestor

Peaminister Jüri Ratas vastab nüüd küsimusele, mille esitab Uno Kaskpeit. Palun!

13:46 Uno Kaskpeit

Aitäh, härra eesistuja! Lugupeetud peaminister! Näiteks Soomes on nii, et kui elamut planeeritakse või ehitatakse, siis on ruutmeetrite norm, millest alates peab olema maja all tsiviilkaitsevarjend. Meil on kahjuks need ruumid isegi Riigikogus unustuse hõlma jäänud, linnades on kõik nõukaaegsed varjendid hävitatud ja mingit normi ega kohustust uute hoonete ehitamisel ja projekteerimisel ei ole. Mind huvitab, kuidas on meil praegu korraldatud tsiviilkaitse ja turvalisus, eriti linnades kriisi- ja pommirünnakuolukorras.

13:47 Peaminister Jüri Ratas

Austatud härra Uno Kaskpeit! Ma arvan, et see teema, mis te tõstatate, on hästi oluline. Tihtilugu seda varjumist mingil põhjusel, mulle tundub, ei võeta tõsiselt. Võiks öelda, et mõnikord on selles isegi irooniat. Aga rasketel hetkedel – me loodame küll, et neid hetki ei tule – on inimeste varjumine loomulikult oluline küsimus. See, et Eesti riigis ei ole sellega juba päris pikalt tegeldud, vastab kahjuks tõele. Teemaga edasi minekuks ja sellega tegelemiseks on Riigikantselei juurde moodustatud rakkerühm, mille ülesanne on esitada selle aasta lõpuks valitsusele analüüs ühiskasutatavate varjumislahenduste kohta. Me arutasime seda oma kabinetinõupidamisel ja ka siis, kui me kiitsime heaks elanikkonnakaitse kontseptsiooni, samuti oleme sellest rääkinud mitmel korral Vabariigi Valitsuse julgeolekukomisjonis. Küsimused, mis tõstatuvad, ongi tegelikult sellised, millele ka teie viitasite – kes siis on nendes olukordades, nendel hetkedel need, kes inimesi suunavad, kuhu nad suunatakse ja kas meil on olemas ülevaade, millised on varjumise võimalused. Minu meelest on hästi oluline see, millele te vihjasite, et kui rajatakse suuremaid avalikus kasutuses olevaid hooneid, siis missugune on nende ehitustehniline võimekus, tugevusvaru jne.

13:49 Esimees Eiki Nestor

Aitäh!

13:49 Peaminister Jüri Ratas

Neid teemasid me oleme tõesti arutanud.

13:49 Esimees Eiki Nestor

Uno Kaskpeit, täpsustav küsimus, palun!

13:49 Uno Kaskpeit

Teie eelkäija vastas minu eelmise küsimuse peale, et meil on kaugmaa-õhutõrjeraketid. See oli muidugi huvitav vastus. Rõõm on kuulda, et te olete seda teemat arutanud. Kas teil ei ole aga plaanis pöörduda Soome kolleegide poole? Nendel on selles suhtes pikaajaline kogemus, just uute elamute ehitamisel ja loomisel. Millised on tulevikuplaanid?

13:50 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Nagu ma teile ütlesin, praegu meil puudub riigis selge vastutaja ja ka konkreetset tegevused. Mida me oleme teinud? Arutelusid on olnud rohkem kui üks. Riigikantselei rakkerühm tõesti selle

teemaga tegeleb kuni selle aasta lõpuni. Kas pöörduda Soome sõprade poole ja küsida kogemusi? Ma arvan, et võib-olla isegi tasub vaadata natuke laiemalt – kuidas on see lahendatud teistes Skandinaavia riikides. Kindlasti ei ole Soome poole pöördumine halb mõte. Kui see hetk tuleb ja selleks vajadus tekib, siis ma usun, et õppida oma sõprade, ütlemes, Soome või teiste Skandinaavia riikide pealt on mõistlik. Igal juhul. Aga eks me mõtleme oma lahenduse lõpuks ise välja. Nagu ma aga eelmisele küsimusele vastates ütlesin, minu meelest tuleb suurte avaliku kasutusega hoonete puhul väga tõsist tähelepanu pöörata sellele, kas ehitada välja spetsiaalsed ruumid või teha teatud hooneosad nii kõva tugevusvaruga, et varjumine seal on mõeldav ja võimalik, ma pean silmas eeskätt parklaid. Kindlasti tasub meil seda diskussiooni pidada, see on õige.

13:51 Esimees Eiki Nestor

Mart Helme, palun!

13:51 Mart Helme

Aitäh, härra eesistuja! Lugupeetud peaminister! See teema on muidugi oluliselt laiem ja mitmekihilisem kui üksnes varjendite küsimus. Tegelikult tahan ma sellega seoses teada, kas valitsusel on ka konkreetne kava elanikkonna evakueerimiseks ja plaan, kuidas evakueeritud elanikkonda varustada kõige eluks tarvilikuga. Nagu näitab praegu Süüria kogemus, siis riik, mis asub meist idas, ei löö risti ette ka tsiviilkvartali ja tsiviilelanike pommitamisel. Tulejõud on tänapäeval niisugune, et vähe on neid varjendeid, mis sellele vastu panevad. See tähendab seda, et kriisiolukorras on tõenäoliselt vaja elanikkonda evakueerida. Aga kriis võib olla seotud ka muude asjaoludega, näiteks küberrünnakuga, millega katkestatakse meie veevarustus, elektrivarustus ja side.

13:52 Esimees Eiki Nestor

Aitäh!

13:52 Mart Helme

Ka sellisel juhul on võib-olla vaja elanikkonda evakueerida. Kas on olemas valmisolek?

13:52 Esimees Eiki Nestor

Suur aitäh!

13:52 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Ka sellele küberohu või küberrünnaku aspektile, millest te rääkisite ja mis puudutab meie igapäevaseid teenuseid – te ütlesite vesi, aga ma ütlesin ka liiklus, elekter ja küte –, on tähelepanu juhitud ja pööratud. Elanikkonnakaitse kontseptsiooni kiitis valitsus heaks 15. veebruaril 2018 ning selle elluviimist koordineerivad Siseministeerium (hädaolukorrad) ja Riigikantselei (riigikaitseliste kriisidega seotud tegevused). See kontseptsioon on vajalik, sest ohupilt on keeruline, igapäevast eluviisi ähvardavad looduskatastroofid, elutähtsate teenuste, näiteks elekter, vesi ja side võimalik katkemine, terrorirünnakud jpm. Peale selle on vaja riigis tervikuna läbi mõelda ka tegevused ja määratleda selgem vastutusjaotus, kes, kuidas ja mille alusel tegeleb elanike kaitsega nii tsiviil- kui ka sõjaliste ohtude korral.

Mida on riik teinud? On vajalik teatud võimekuste arendamine, et olla valmis elanikke kriisiolukorras kaitsema. See lisavajadus oli ka riigi eelarvestrateegia arutelul kõne all. Kõigepealt on vaja välja arendada SMS-i-põhine ohuteavitussüsteem, mis võimaldaks kriisiolukorras konkreetsetes asukohas olevaid inimesi kiiresti teavitada ja anda neile esmaseid käitumisjuhiseid. Teiseks, tervishoiuvaldkonnas on vaja suurendada meditsiinivarusid ning teha meditsiinivaldkonna personalile kriisipetsiifiline väljaõpe, et haiglad oleksid võimelised kriisi korral oma tavapäraseid tööd ümber korraldama. Kolmandaks tuleb tõsta elanike teadlikkust. On vaja senisest rohkem riskikommunikatsiooni ja teavitustegevust.

13:54 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

7. 13:54 Riigi eelarvestrateegia ja majanduse seis

13:55 Esimees Eiki Nestor

Peaminister Jüri Ratas saab nüüd võimaluse vastata küsimusele, mille esitab Enn Meri. Palun!

13:55 Enn Meri

Aitäh, lugupeetud esimees! Asutatud peaminister! Nagu me kõik teame, Eesti majanduse pilt näeb välja umbes nii, et majandusel läheb väga hästi ja see on kergelt üle kuumenemas. Ülekuumenemise põhjustab eeskätt meie ehitussektor. Ehitussektori ülekuumenemine on põhjendatult tingitud intensiivsest kommertspindade ja teatud määral ka korterite ehitusest. Kui sellele olukorrale lisada riigi planeeritud üürimajade ja mitmete ametihoonete ehitus, halveneb olukord veelgi. Minu küsimused peaministrile. Esiteks, kas eelarvestrateegias on arvestatud majanduse ülekuumenemise riskiga ja kui on, siis kuidas? Teiseks, kas valitsus on arutanud planeeritud ehitusobjektide edasilükkamist?

13:56 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile! Mul ei olnud eelmises infotunnis võimalust soovida teile jõudu. Seekord mul on au vastata teie küsimustele esimest korda ja ühtlasi soovin teile jõudu selles raskes, kuid kindlasti vajalikus töös siin Riigikogu liikmena Eestimaa elanike heaks.

Te küsisite üürimajade kohta, kas sellega on arvestatud riigi eelarvestrateegias ja kas on arvestatud ülekuumenemist. Ma olen kohtunud päris paljude kohalike omavalitsustega ja valitsuskoalitsioonis on olnud väga selged põhimõttelised seisukohad. Me teame seda, et tööjõuga ei ole majandussektoris mitte kõige paremini, pigem on halvasti. Me peame tegema kõik selleks, et need Eesti elanikud, kes töötavad riigist väljaspool, tuleksid siia tagasi. Paljud neist on seotud mitte ainult Tallinna ja Tartuga, vaid ka maapiirkondadega. Neile tuleb anda see võimalus, et kui nad siia tagasi tulevad, siis on neil reaalne koht, kus elada. Päris paljud kohalikud omavalitsused on pöördunud juba praegu riigi poole selle huviga, et üürimajade programm realiseeruks just nende kodukohas. Kas me oleme plaaninud nende tegevuste edasilükkamist? Sellest rääkisime riigi eelarvestrateegia arutelu käigus. Vastupidi, ma arvan, et praegu on see koht, kus me näeme, et selle programmiga tuleb edasi minna. See on tegelikult üks võimalus meie tööjõuturu küsimust lahendada, et inimesed tegelikult pöörduksid Eestisse tagasi. Ei, me oleme jätnud need investeeringud täpselt selliseks, nagu nad olid ka varasemas riigi eelarvestrateegias.

13:57 Esimees Eiki Nestor

Enn Meri, täpsustav küsimus, palun!

13:57 Enn Meri

Ma küsiks, kas alternatiivina üürikorterite ja üürimajade ehitamisele on arutatud varianti, et osta kortereid ja neid siis välja rentida niisugustele perekondadele, keda te siin nimetasite.

13:58 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Ei, programm näeb ette ikkagi terviklahenduste moodustamise. Siin on kõige olulisem koostööpartner või osapool tegelikult kohalik omavalitsus, kes peab seda korraldama, aga riik on nõus finantsiliselt toetama.

13:58 Esimees Eiki Nestor

Peaminister Jüri Ratas, sotsiaalkaitseminister Kaia Iva, välisminister Sven Mikser, suur tänu vastamast! Infotund on lõppenud.